Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 76 Kraków, niedziela 2 kwietnia 1922 Rocznik XXXI.

450 marek polskich miesięcznie
Zagranica miesięcznie 800 Mk
Konto czekowe PKO Nr 140.256

Cena numeru 20 Mk

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

# NAPRZÓD

Organ Polskiej Partyi Socyalistycznej
Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcya i Administracya: Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 310.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy: Powszechne biuro reklamy „PRASA"
Kraków, Karmelicka 16, tel. 20-86.
Konto czekowe 149.975.

## O duszę młodzieży

### Z powodu zjazdu młodzieży wszechpolskiej

Ogromnie pyszni się i cieszy endecka „Gazeta Warszawska", że pod nazwą młodzieży wszechpolskiej konsoliduje się młodzież, która za hasło bierze **nacyonalizm.**

Minęły czasy romantyzmu i konspiracyi, które w niewoli czerpały swe soki — tak pouczają młodsze pokolenia — starsze endeki. Trzeba się — głoszą — z tego otrząsnąć, jak z płonącej koszuli Dejaniry, trzeba, aby młodzież patrzyła na rzeczy trzeźwo, jak przystało na młódź państwa już wolnego...

Przerwijmy na chwilę ten splot pokus. W obozie starych endeków — w ich dziejach rozróżnijmy dwa przeciwstawne okresy. Wstępowali oni w życie polityczne, jako romantycy i konspiratorzy. Ponury epilog powstania 63-go roku — śmierć lub zatrata na bezkresach sybirskich tylu najgorętszych żywiołów w Polsce; w niespełna dziesięć lat potem pogrom Francyi (w której widziano jedyną możliwą orędowniczkę sprawy polskiej) wpłynął na wzmocnienie prądów ugodowych w górnych i średnich warstwach polskich. Przeciwko tej rezygnacyjnej polityce wystąpiła była — między innemi ówczesna młodzież — nazwijmy ją dzisiejszem mianem — endecka. Ale, zacząwszy górnie i chmurnie, pokolenie to w miarę, jak zanikała w niem fantazya młodzieńcza, coraz bardziej naginało się do otaczających warunków, coraz bardziej wyrzekało się myśli wskrzeszenia państwa polskiego, a raczej starało się o to, ażeby urobić typ Polaka, przystosowanego do warunków niewoli, zdolnego wyzyskać te stosunki wśród których żył, tak, aby je mozolnie młodz poprawiać... Największą uwagę miał ten ruch zwrócona na swoją kolebkę — na zabór rosyjski. Czem różniła się robota endeków od dawniej zwalczanych przez nich zajadle ugodowców? Oto ugodowcy wierzyli w to, iż osiągną „przebaczenie" oznakami wiernopoddańczymi wobec cara, nadskakiwaniem kamaryli carskiej, głaskaniem carskich generał-gubernatorów. Społeczeństwo mogło się było temu co najwyżej bierne przypatrywać, gdyż tylko wysokie rody jaśnie-pańskie, szambelańskie miały możliwość i dostęp do tych praktyk. Poza nimi mogła trochę „działać" finansiera, zakładając np. jakieś instytucye naukowo-wychowawcze pod wezwaniem imienia carskiego; trochę dziennikarstwo, okadzające czynności i osoby powyższe.

Endecya, jako stronnictwo, która za młodu szukało oparcia w sferach ludu i inteligencyi, czem zdobyło i większą popularność i dar popularyzatorski, które tworzyło mniej zamknięte grono — zdecydowała się wkońcu szukać zbliżenia z samem społeczeństwem rosyjskiem, z tą zwłaszcza warstwą czarnosecinną, która cieszyła się poparciem rządu rosyjskiego.

Na jakiej platformie mogli się endecy spotkać z ludźmi autoramentu „Nowego Wremia"?

Na platformie **wyparcia się powstań** (uczynił to dzisiejszy poseł Maryiski, dowodząc, że miały one nalot obcy: żydowski i masoński), **uznania ruchu panslawistycznego** (Dmowskiego: „Słowianin bez zastrzeżeń") i **antysemityzmu** (tu rej wiodła „Dwugroszówka").

Otrzeźwienie Polski miały ilustrować i uczone wywody Balickiego w „Myśli Narodowej", gdzie już ostatecznie krystalizowało się zupełne zerwanie z jakimkolwiek cieniem opozycyi wobec Rosyi.

Do czego zmierzają te przypomnienia?

Oto do tego, ażeby dowieść, że **oba przeciwstawno krańcowe etapy endecyi były jednakowo produktem niewoli:** Pierwszy był okresem szlachetnego protestu — drugi okresem pogodzenia się — wszak koło polskie w Dumie deklarowało wyraźnie nawet, że uznaje państwowość rosyjską.

Niema zatem powodu do oszukiwania młodzieży, choćby takiej, która chce dać się oszukać, że fakt nowy, a tak doniosły, jak zmartwychwstanie Polski, wymaga rewizyi i odrzucenia metod konspiracyjnych i mrzonek romantycznych, bo z tem a raczej z romantycznością już endecya w swojem łonie dawno się była uporała!

Rozumie się, konspirować się dziś niema racyi — taka taktyka przeżyła się... Mimo to znaczne pozostałości konspiracyi odżyły właśnie w taktyce endecyi... za czasów polskich — choć zdawały się pogrzebane przez nią za czasów zaborczych.

Nie zapominajmy o konspiratorskim debiucie endeckim — o spisku przeciwko rządowi Moraczewskiego — o spisku przeciwko Nacz. państwa. Belweder, jako letnia rezydencya generał-gubernatorów rosyjskich, był ostatnio nietykalnym dla endeków... Belweder, jako siedziba polskiego Nacz. państwa — pierwszego, który tam zawitał, stał się terenem nieudałej nocnej wyprawy spiskowców endeckich.

Ponadto endecya w sposób ukryty, konspiracyjny spiskuje nadal przeciwko Nacz. państwa, a pośrednio przeciw reputacyi Polski, odpowiednio nastrajając niektóre organy prasy zagranicznej: francuskiej lub amerykańskiej.

Natomiast, powtarzamy, rozdział **romantyzmu** w swych dziejach istotnie zamknęła endecya — romantyzmu w tem szerokiem znaczeniu, jakie mu nadaje, nazywając tak wszelkie szlachetne humanitarne pojęcia, wybiegające poza formułę egoizmu narodowego i polityki, że tak powiemy: wilczo-lisiej — pożerania słabszych, a korzenia się przed silniejszymi.

Nie odrazu, rozumie się, endecya przerzuciła się z jednego bieguna do drugiego. Trzeba było przygotowywać swoich zwolenników, wysilając się niekiedy na różne łamańce sofistyczne.

Tę rolę pełnił był dziś wznowiony „Przegląd Wszechpolski".

W okresie, kiedy jeszcze konserwatywny „Czas" zaliczał to pismo do „czerwonej prasy" wskazywaliśmy już, — że ta czerwień mocno zafarbowana została żółtością i że to dobrze odtwarza okładka „Przeglądu" o barwie... pomarańczowej.

Bądź jak bądź starsza generacya endecyi miała z lat młodzieńczych pewną sumę radykalizmu i idealizmu... na odparowanie w latach starczego wysychania, miała dążenia, skrojone nie odrazu na miarę... przeżytego uwiądu i cynizmu, drwiącego z ogólno-ludzkich aspiracyj. — **Dzisiejsza młodzież endecka nie rezerwuje sobie nic, coby było jej młodzieńczym skarbem.** Jest gotową odbitką swych starszych prowodyrów. Za nimi powtarza frazesy nacyonalistyczne, za nimi głosi, że Polska musi być państwem ściśle narodowem. A co uczynić z licznemi mniejszościami narodowościowemi — tubylczemi na kresach? Najznakomitsi prorocy nacyonalizmu wogóle — hakatyści pruscy, których „tężyzna" imponowała endecyi w jej wytwarzającej się fazie nacyonalistycznej — mieli na to formułę: „ausrotten".

Skonfrontujmy w życiu młodzieży okres najbujniej romantyczny z okresem nacyonalistycznym. Skonfrontujmy to na gruncie wileńskim: filaretyzm np. i niemal „filoryzm" czy „fileryzm" (filerami a w spolszczeniu filorami nazywano tajnych agentów policyjnych w zab. rosyjskim), — którego przykre echo doleciało do nas z czasów rewizyi u działaczów litewskich i białoruskich w Wilnie. Tam znalazły się jednostki z pośród młodzieży, które się nie wstydziły, biorąc udział w rewizyach policyjnych akcentować w dodatku swojej akademickości — czapeczkami uniwersyteckiemi. I nie doczekaliśmy się ani zaprzeczenia tego, nad wyraz zawstydzającego faktu, ani żadnego odruchu ich kolegów...

Na zjazd wszechpolski gratulacye nadesłało **i koło młodzieży monarchistycznej** — i taką mamy dziś — w dobie „antyromantycznej", którą apoteozuje endecya!

Biorąc asumpt z książki Wasylewskiego, wykazującej, ile w okresie właśnie „romantycznym" spolszczyło się synów biurokratów austryackich nasłanych do Galicyi; ilu stąd powstało wybitnych ludzi w Polsce, ilu przekradało się w szeregi powstańcze — jeden z organów b. zaboru pruskiego, czyli tej dzielnicy, w której endecya najsilniejszą posiada twierdzę, wywodził, że Polska ma w sobie jakiś cudowny dar asymilacyjny, i że dlatego nie należy się obawiać dość znacznego obciążenia jej obcemi mniejszościami.

Za pozwoleniem: żadnych cudownych darów żaden naród nie posiada — posiadać może tylko okresy w swem życiu, kiedy swoimi walorami moralnymi bardziej magnetycznie działa na stykające się z nim obce pierwiastki. Rozkwitająca kultura i tolerancyjność, z doby Jagiellońskiej sprawiała, że nawet z poza granic Polski wyciągały się do niej ręce, że Polska duchem swoim rozszerzała swoje granice, że dzikość Iwana Groźnego we krwi i w topieli wodnej — podczas strasznego pogromu w Wielkim Nowogrodzie — szukała asekuracyi przeciwko przyciągającej sile Polski... A okres, o którym wspomina Wasylewski? Tu pociągała młodzież z obcego rodu, z domów przybyszów-gnębicieli — niepokalaność rewolucyjno - romantycznego sztandaru młodzieży polskiej.

Ale co te wspomnienia mają wspólnego z wszechpolskiem skrzydłem młodzieży, której starzy prowodyrzy wmawiają, że bezwzględność i płynący z niej strach — są najlepszymi niwelatorami różnic w okolicach mieszanych.

W czem szukać lepszych horoskopów na przyszłość? W tem, że ugrupowania młodzieży ulegają różnym fluktuacyom i że notoryczną przesadą jest twierdzenie endecyi — jakoby po jej stronie była wprost przygniatająca większość młodzieży.

## Ustąpienie ministra Narutowicza

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 31 marca.

Minister robót publicznych prof. Narutowicz wyjeżdża do Szwajcaryi na dłuższy urlop. Jak „Kuryer" donosi p. Narutowicz **nie wróci już na swe stanowisko**, o czem już zawiadomił prezydenta ministrów. Wobec tego zaraz rzeczy kwestya następstwa stała się aktualną. W kołach sejmowych słychać, że następcą będzie jeden z inżynierów, mający dużą praktykę w Galicyi.

## Ferye sejmowe 12 kwietnia

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 31 marca.

Jak się Wasz korespondent dowiaduje, świąteczne ferye sejmowe rozpoczną się nie wcześniej jak 12 kwietnia. Sejm zmuszony jest przedłużyć swe obrady, ponieważ w przyszłym tygodniu rząd wniesie ustawę **o ratyfikacyi układu polsko-niemieckiego w sprawie Górnego Śląska.**

# Zarządzenia przeciw drożyźnie

**Warszawa.** (PAT) Rada ministrów na posiedzeniu dnia 30 marca postanowiła **zakazać wywozu zboża i jego przetworów, bydła, nierogacizny, mięsa, tłuszczów i nabiału** oprócz przeznaczonego na wywóz w kwietniu kontyngentu 100 wagonów jaj, zorganizować objazdową komisyę rewizyjną dla skontrolowania, jak zarządzenia te będą na granicy wykonywane, wezwać ministra sprawiedliwości i ministra spraw wewnętrznych do przedłożenia w ciągu dwóch tygodni danych co do zarządzeń **przeciwko winnym uprawiania lichwy żywnościowej**, oraz spraw wewnętrznych, aby zwrócił się do samorządów z wezwaniem **do przestrzegania uchwał komisyi cen.**

# Dodatek świąteczny dla pracowników państwowych i oficerów

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 31 marca.

Wczoraj Rada ministrów między innymi zajmowała się sprawą wypłaty funkcyonaryuszom państwowym jednorazowego dodatku świątecznego. Rada przyznała **50% poborów, płatnych przed świętami**. Dodatek świąteczny otrzymają także **oficerowie** na zasadach stosowanych przy poprzednich wypłatach.

# Zjazd państw bałtyckich, Polski i Rosyi w Rydze

**Ryga.** (PAT). Delegacye rządów Polski, Łotwy, Estonii i rosyjskiej socyalistycznej federacyjnej sowieckiej republiki, zebrane na konferencyi, która się odbyła w Rydze 29 i 30 marca, podpisały następujący protokół: Po zbadaniu kwestyj dotyczących: a) rekonstrukcyi życia ekonomicznego w Europie wschodniej, b) przywrócenia stosunków handlowych między reprezentowanemi na konferencyi państwami, c) utrwalenia pokoju w Europie wschodniej, zebranie delegatów w Rydze stwierdza co następuje:

ad a) Delegacye Estonii, Łotwy, Polski i rosyjskiej socyalistycznej federacyjnej sowieckiej republiki, po zbadaniu niektórych kwestyj ekonomicznych przedstawiających **wspólny interes** dla ich krajów, uznały zgodnie, że byłoby rzeczą pożądaną **skoordynowanie działalności ich przedstawicieli na konferencyi międzynarodowej w Genui** w odniesieniu do powyższej kwestyi. Omawiając zasadę poszanowania suwerenności politycznej i ekonomicznej państw przez nie reprezentowanych oraz sprawę konieczności uciekania się do kredytu zagranicznego dla przeprowadzenia odbudowy życia ekonomicznego Europy wschodniej, wymienione delegacye wyrażają zapatrywania, że należy starać się poprzeć zasadę swobodnego zawierania układów finansowych i ekonomicznych z poszczególnemi państwami bądź też z towarzystwami finansowemi albo prywatnymi finansistami. Delegacye rządów reprezentowanych na zebraniu po złożeniu oświadczenia, że są gotowe do ścisłego wypełniania wszystkich zobowiązań przyjętych przez ich rządy oraz uznając, że byłoby rzeczą pożyteczną **wzajemne zagwarantowanie sobie nienaruszalności traktatów pokojowych**, zawartych między Estonią i Rosyą w dniu 2 lutego 1920 r., między Łotwą a Rosyą w dniu 17 sierpnia 1920, **między Polską z jednej strony a Rosyą, Ukrainą i Białorusią z drugiej strony** dnia 18 marca 1921. Delegaci Estonii, Łotwy i Polski wyrażają zapatrywanie, że byłoby rzeczą wskazaną ze względu na dzieło odbudowy ekonomicznej Europy wschodniej **uznać prawnie rząd Rosyi sowieckiej.**

ad b) Delegaci Estonii, Łotwy, Polski i rosyjskiej socyalistycznej federacyjnej republiki wyrażają zapatrywanie, że w interesie przywrócenia stosunków handlowych między krajami reprezentowanymi na powyższej konferencyi leży:

1) Udzielenie prawa wejścia i ułatwienie **swobodnej cyrkulacyi** na terenie odnośnych państw obywatelom innych krajów udających się za granicę dla traktowania interesów handlowych, a to w porozumieniu z poselstwami znajdującymi się w danej miejscowości,

2) ułatwienie **połączeń kolejowych** między krajami reprezentowanymi na zebraniu, a zwłaszcza ustalenie bezpośredniego transportu dla towarów przeznaczonych dla tych krajów,

3) zawieranie tranzakcyj handlowych na zasadzie kredytu opartego na towarach składanych poza granicami kraju, bądź też na dostatecznej gwarancyi udzielonej przez banki zainteresowanych krajów, ponadto ułatwienie zakładania mieszanych towarzystw, mających na celu zaspokojenie specyalnych potrzeb życia ekonomicznego powyższych krajów,

4) zaproponowanie centralnym instytucyom kredytowym ich krajów, aby weszły w ścisłe i bezpośrednie stosunki z odpowiedniemi instytucyami innych państw reprezentowanych na zebraniu.

Ad c) Delegaci Estonii, Łotwy, Polski i RSFR, potwierdzają uroczyście swoje szczere pragnienie ustalenia **powszechnego pokoju** jak również swoją decyzyę pozostawania **w dobrych stosunkach wzajemnych**, oraz szukania rozstrzygnięcia spornych kwestyj **na drodze pokojowej.** W tym celu delegaci będą w zupełności popierali **zasadę ograniczenia zbrojeń we wszystkich państwach.** Delegaci uznają, że dla zagwarantowania pokoju jest rzeczą konieczną, ażeby granice poszczególnych państw były strzeżone wyłącznie przez wojska regularne, albo przez rządowe straże graniczne. Delegaci uważają za nieodzowne do osiągnięcia tego celu ustalenie wzdłuż granicy stref, do których siły zbrojne byłyby dopuszczane tylko w minimalnej ilości, równej dla obu sąsiadujących państw. Sprawa szerokości tych stref jak również ilość wojsk, jakie będą do nich dopuszczone, będzie uregulowaną specyalnymi układami między odnośnymi państwami. Jednocześnie delegaci wyżej wymienionych państw stwierdzają, że gromadzenie się wrogich sił zbrojnych w bliskości ich granic jak również wypady tych oddziałów na terytoryum sąsiedzkiego państwa stanowią **groźbę dla pokoju** i uznają, że każdy rząd ponosi odpowiedzialność za formowanie się na terytoryum jego państwa zbrojnych band jak również za przejście tych band na terytoryum państwa sąsiedniego. Delegaci wyrażają zapatrywanie, że byłoby rzeczą pożądaną, ażeby strony reprezentowane na zebraniu wypracowały na konferencyę genueńską dokładne projekty mające na celu realizacyę powyżej wyłuszczonych zasad.

Sporządzono w Rydze w 4 egzemplarzach dnia 30 marca 1922 r. Podpisani Jodko, Pup, Mayerowicz, Cziczerin.

# Komisye sejmowe

**Warszawa.** (PAT) Komisya **skarbowo budżetowa** przyjęła projekt ustawy o kontroli nad długami państwa.

Komisya **konstytucyjna** przyjęła według referatu posła Liebermana 11 artykułów projektu ustawy o najwyższym trybunale administracyjnym.

Komisya **wojskowa** uchwaliła **dwuletnią służbę wojskową** i określiła wiek poborowy w ten sposób, że liczony on będzie od stycznia tego roku, w którym poborowy kończy 21 lat.

# Wprowadzenie ustaw konstytucyjnych na kresach wschodnich

**Warszawa.** (Tel. wł. „Naprzodu"). Na kresach wschodnich, gdzie dotąd obowiązuje prawo państwo rosyjskie, Rada ministrów postanowiła wprowadzić **ustawy zgodne z konstytucyą**. Ustawy te będą wprowadzone kolejno na podstawie zwykłego rozporządzenia Rady ministrów **bez poprzedniego przedłożenia ich Sejmowi.**

## Delegacya Kłajpedy w Warszawie

**Warszawa.** (Tel. wł. „Naprzodu"). Prezydent ministrów przyjął dziś delegacyę Kłajpedy, prowadzoną przez posła polskiego Szarotę.

## Główny urząd ziemski ministerstwem

**Warszawa.** (Tel. wł. „Naprzodu"). W kołach sejmowych krąży pogłoska, że w najbliższym czasie rząd ma wystąpić z wnioskiem przemianowania głównego urzędu ziemskiego na samodzielne ministerstwo.

# Minister Skirmunt w Paryżu i Londynie

**Paryż.** (PAT). We czwartek minister Skirmunt odbył dłuższą rozmowę z marszałkiem Fochem i dyrektorem departamentu politycznego w ministerstwie spraw zagranicznych p. Perreti. W piątek minister Skirmunt spotkał się z ministrem finansów, ministrem wojny, delegatem Francyi na konferencyę genueńską i ministrem sprawiedliwości oraz prezydentem senatu i delegatem Francyi przy Lidze narodów Bourgeois. W sobotę minister Skirmunt będzie konferował z Poincarem, w niedzielę zaś opuści Paryż, udając się do Londynu

**Londyn.** (PAT). W rozmowie z londyńskim przedstawicielem Reutera minister Skirmunt oświadczył, że konferencya genueńska wykaże, że dążenia Polski idą całkowicie w kierunku **utrzymania polityki pokojowej** w Europie środkowej.

# Umowa z robotnikami rolnymi

**Warszawa.** (PAT) Ministerstwo pracy i opieki społecznej komunikuje, iż przez komisyę główną polubowną, złożoną z przedstawicieli związku ziemian, związku robotników rolnych, związku polskiego i związku chrześcijańskiego pod przewodnictwem przedstawiciela ministerstwa p. Zygmunta Rusinka została podpisana umowa dla ordynaryuszy na rok 1922/23, obowiązująca na terenie pięciu województw (warszawskiego, lubelskiego, kieleckiego, łódzkiego i białostockiego. Komisya główna przeszła do zawarcia umowy z robotnikami dniowymi, komornikami oraz rzemieślnikami folwarcznymi. Prace komisyi będą ukończone w ciągu najbliższych dni.

# Rokowania polsko-gdańskie

**Gdańsk.** (PAT) Dalszy ciąg rokowań polsko-gdańskich odbędzie się w Warszawie. Ze strony gdańskiej zaproponowano, aby w rokowaniach tych rozpatrywano następujące sprawy: 1) sacharyny, 2) papierosów i wyrobów tytoniowych, 3) spirytusu, 4) opłat manipulacyjnych, 5) obrotu walutami, 6) wzajemnego dopuszczenia przedsiębiorstw transportowych i ubezpieczeniowych.

## Cziczerin boi się zamachów

**Londyn.** (PAT) Cziczerin oświadczył w rozmowie ze sprawozdawcą „Manchester Guardian" w Rydze, że jest zaniepokojony stanowiskiem rządu włoskiego, który zamierza umieścić delegacyę sowiecką nie w Genui, lecz w odległem Rapallo, skąd będzie musiała codziennie przebywać automobilem jedyną drogę, która nastręcza wiele sposobności do zamachów.

# SEJM

(PAT). Warszawa, 31 marca.

Na dzisiejszem posiedzeniu zajmował się Sejm sprawami szkolnemi. Oddano gmach w Warszawie na Krakowskiem Przedmieściu 36 na seminaryum im Konarskiego, uchwalono wniosek w sprawie wyższej szkoły handlowej w Warszawie, poczem przyjęto w III czytaniu ustawę **o uposażeniu profesorów szkół wyższych.**

Przystąpiono do obrad nad

**ustawą o wzbogaceniu się.**

Poseł tow. Pączek krytykował przepis, który zwalnia od podatku te osoby, które udowodnią, że przed wojną posiadały nietylko majątek nieruchomy, lecz nawet ruchomy. Poseł żąda, aby reemigranci byli pociągani do płacenia podatków.

Ustawę **przyjęto w trzeciem czytaniu** i przystąpiono do ustawy

**o opodatkowaniu spadków i darowizn,**

którą uchwalono. Po uchwaleniu ustawy **o nowej emisyi 25 miliardów marek,** przystąpiono do dyskusyi nad ustawą

**o dowodach osobistych.**

Ustawa przewiduje, że wszyscy obywatele państwa powyżej lat 14 muszą posiadać dokument osobisty.

Poseł tow. **Lieberman** stawia wniosek o przejściu nad projektem do porządku dziennego, stawia rezolucyę o wezwanie rządu, aby zniósł przymus paszportowy wewnątrz granic państwa.

Wniosek Liebermana odrzucono i przyjęto wniosek pos. Witosa o odesłanie projektu z powrotem do komisyi wraz z rezolucyą Liebermana.

**Następne posiedzenie we wtorek.**

# Konferencya obwodowa PPS Zachodniej Małopolski

UCHWAŁY:

1. Wniosek komisyi kontrolującej (podpisany przez tow. Mazura, Kustowskiego i Ziembównę): „Komisya kontrolując rachunki i kwity komitetu obwodowego PPS znalazła wszystkie w największym porządku. Wobec czego przedkłada wniosek o udzielenie **absolutoryum** komitetowi obwodowemu i jego skarbnikowi tow. drowi Rosenzweigowi.“

Uchwalono jednogłośnie.

2. Wniosek tow. Malisza:

Konferencya Obwodowa PPS Zachodniej Małopolski obradująca 25—26 marca 1922 w Krakowie, wzywa wszystkie organizacye PPS w Małopolsce do ścisłego przestrzegania przepisów i poleceń wydanych przez CKW w Warszawie i przez Komitet Obwodowy w Krakowie, a to dla utrzymania karności partyjnej i porządku administracyjnego w organizacyach politycznych PPS, niezbędnego w walce o wyzwolenie klasy pracującej z niewoli kapitalistycznej i urzeczywistnienia naszego programu społecznego.

3. Wniosek tow. Malisza:

Konferencya Obwodowa poleca organizacyom miejscowym PPS urządzenie w najkrótszym czasie zgromadzeń partyjnych z porządkiem dziennym: „Czego chcą socyaliści“, na których program partyjny został zgromadzonym najdokładniej wyjaśniony i wśród członków jako broszura rozkolportowany.

4. Wniosek tow. Ziffera:

Konferencya obwodowa PPS Zachodniej Małopolski **poleca komitetom partyjnym miejscowym nawiązanie ścisłego kontaktu z miejscowemi organizacyami spółdzielczemi, udzielanie im** wszelkiego poparcia, nie naruszając jednak autonomicznej swobody regulowania stosunków wewnętrznych kooperatyw, oraz przestrzeganie, **by robotniczy ruch spółdzielczy kroczył zgodnie drogą wytkniętą przez ideowy kierunek PPS.**

5. Wniosek tow. Ziffera:

Konferencya obwodowa PPS zachodniej Małopolski poleca wszystkim komitetom miejscowym przeprowadzenie agitacyi wśród towarzyszów w organizacyach zawodowych, **aby wszystkie rozporządzalne fundusze umieszczały na książeczkach wkładkowych Robotniczej Kasy Oszczędności**, prowadzonej przez Związek rob. stow. spółdzielczych „Proletaryat“ w Krakowie.

6. Wniosek tow. Matejki:

**Ruchem kulturalno-oświatowym kierują komisye oświatowe** przy komitetach miejscowych, okręgowych i obwodowym. Ścisłe współdziałanie w tym kierunku organizacyj politycznych, zawodowych i spółdzielczych jest konieczne. — Konferencya poleca komitetom dokonanie wyboru komisyj oświatowych i przesłanie adresów do 2 tygodni na ręce komisyi oświatowej PPS w Krakowie (ul. Dunajewskiego 5).

7. Wniosek tow. Dr. Güntnera:

Należy jak najrychlej założyć i uruchomić **fil. Księgarni Robotniczej** dla rozsprzedaży broszur **w Krakowie** w porozumieniu ze Związkiem spółdzielczym „Proletaryat“.

8. Wniosek tow. Haeckera:

Konferencya obwodowa PPS Zachodniej Małopolski wzywa wszystkie organizacye partyjne, ażeby — wobec zbliżających się wyborów sejmowych — energicznie podjęły **rozpowszechnianie „Naprzodu“ i jednania mu abonentów** celem wytrącenia z rąk robotników prasy ogłupiającej i wrogiej interesom i dążnościom klasy robotniczej, a przyzwyczajenia ich do regularnego czytania organu partyjnego, który jest pierwszorzędną bronią w walce o interesy polityczne i gospodarcze proletaryatu.

9. Wniosek tow. Pietrzaka:

Konferencya obwodowa polskiej partyi socyalistycznej Zachodniej Małopolski protestuje z całą stanowczością **przeciwko prześladowaniom i szykanom stosowanym wobec ruchu zawodowego**, jego funkcyonaryuszom i członkom, a w szczególności wobec **Związku Zawodowego Robotników Rolnych Rzeczypospolitej Polskiej**, przez władze administracyjno-policyjne w Małopolsce, a w szczególności przez wojewodów krakowskiego i lwowskiego, który swoimi zarządzeniami chcą rozbić ruch zawodowy.

Konferencya obwodowa PPS Zachodniej Małopolski wzywa CKW i klub posłów PPS do podjęcia w sejmie jak najenergiczniejszej akcyi przeciw prześladowaniom ruchu zawodowego w Małopolsce.

10. Wniosek tow. Pietrzaka:

Konferencya obwodowa stwierdza, że **reforma rolna** zdążająca do poprawy bytu szerokich warstw proletaryatu rolnego bezrolnych i małorolnych, winna być przeprowadzona z całą bezwzględnością i nie może być ona zmieniona za żadną cenę na korzyść obszarników i bogatych chłopów, którzy pieniędzy zdobytych podczas wojny na wygładzaniu miast używają na to, by w drodze wolnego handlu wykupić ziemię, pozbawiając tym sposobem robotników rolnych i chłopów małorolnych warsztatów pracy.

11. Wniosek tow. Pietrzaka:

Konferencya obwodowa PPS Zachodniej Małopolski domaga się, by rząd, w szczególności ministerstwo pracy i opieki społecznej nie tolerowało milcząco **wyzysku robotników rolnych.**

12. Wniosek tow. inż. Nowaka:

Celem odbudowy uświadomienia klasowego mas pracujących wzywa się organizacye partyjne do wszczęcia w kraju jaknajszerszej akcyi **masowych wiców w sprawie drożyzny, kryzysu i innych groźnych następstw systemu kapitalistycznego w okresie powojennym.**

13. Wniosek tow. inż. Nowaka:

Konferencya wzywa klub posłów PPS do należytego ujawniania swych prac sejmowych, dotyczących poprawy bytu **proletaryatu urzędniczego**, do demaskowania wrogów interesów tej warstwy, a prasę partyjną do obszernego traktowania tych spraw.

14. Wniosek tow. inż. Nowaka:

Konferencya wzywa CKW do opracowania **taktycznego programu rolnego** dla bezrolnych i małorolnych, do zebrania materyału politycznego, stwierdzającego szkodliwość innych stronnictw w stosunku do tych warstw ludności.

* * *

Wszystkie powyższe wnioski uchwalono jednogłośnie.

Komitetowi obwodowemu PPS przekazała konferencya do załatwienia wedle uznania wnioski następujące:

1. Wniosek tow. Pankiewicza (Kraków):

Konferencya obwodowa poleca komitetowi obwodowemu, by w najbliższej przyszłości utworzył przy każdym miejscowym komitecie partyjnym sekcyę agitacyjną wiejską, która miałaby za zadanie prowadzić na wsi agitacyę wyborczą, kolportaż pism PPS i zdobywanie tymże prenumeratorów.

2. Wniosek tow. Suma (Krosno):

Konferencya obwodowa PPS poleca komitetowi obwodowemu podjęcie natychmiastowej agitacyi wśród bezrolnych i małorolnych chłopów, oraz wystaranie się o agitatorów władających językiem ruskim w celu prowadzenia agitacyi po wsiach ruskich w powiatach gorlickim, krośnieńskim i t. d.

Do CKW odesłano do rozstrzygnięcia następujący wniosek tow. Heubergera (Kraków):

Konferencya obwodowa PPS Zachodniej Małopolski uprasza CKW, by przeprowadził z Centralną Komisyą związków zawodowych rokowania w sprawie uzgodnienia na najbliższym zjeździe związków zawodowych, mającym się odbyć w maju br. w Krakowie, taktyki organizacyi zawodowej z linią polityczną PPS.

Do Związku polskich posłów socyalistycznych odesłano do rozstrzygnięcia następujące wnioski:

1. Wniosek tow. dra Gumplowicza:

Konferencya wyraża życzenie, żeby Związek polskich posłów socyalistycznych w sprawie listy państwowej zasadniczo potępił i odrzucił wszelką nierówność prawa wyborczego.

2. Wniosek tow. inż. Nowaka:

Wzywa się klub posłów PPS do wniesienia na sejm noweli do ustawy o reformie rolnej.

PROTEST

Na wniosek tow. posła **Czapińskiego** uchwaliła konferencya następującą rezolucyę:

Konferencya podnosi wraz z socyalistycznym proletaryatem świata całego uroczysty głos protestu przeciwko przygotowywanemu przez rząd sowietów masowemu mordowi na socyalistach w tak zwanym procesie eserowców, zainscenizowanym celowo przez rząd sowiecki na podstawie zeznań prowokatorskich.

Ten sam rząd sowiecki, który doprowadził Rosyę do głodu i ludożerstwa, czyni z Rosyi kolonię kapitalizmu zach. lub oddaje ją na łup spekulantów, oraz przyjaźnie współdziała z rekinami międzynar. wyzysku, jak Stinnes — ten sam rząd ośmiela się, nazywając siebie „robotn czym“ czy „socyalistycznym“, mordować — socyalistów, robotników. Tenże bankrutujący rząd sowiecki rzuca obłudne hasło „jedynego frontu“ z II i IV Międzynarodówką, zaś reprezentantów II i IV Międzynarodówek posyła na ławy oskarżonych w celach zemsty politycznej, maskowania swych zbrodni i zainaugurowania nowego okresu teroru.

Precz z obłudą!

Żądamy natychmiastowego wstrzymania ohydnego dzieła krwawych mordów na socyalistach.

WYBÓR KOMITETU OBWODOWEGO

Na przedstawiony przez tow. **Matejkę** wniosek komisyi-matki zostali do Komitetu obwodowego PPS Zachodniej Małopolski jednogłośnie wybrani: tow. Englisch, dr. Bobrowski, Haecker, dr. Rosenzweig, dr Müller, Matejko, Jasiński, Malisz, dr. Gumplowicz, Ziffer, Jelonek, Hoffman i Mazur z Krakowa, Grohs i Papuga z Chrzanowa, Nowak i Jura z Wieliczki, dr Güntner i Reguła z Bochni, Skwirut i Żarek z Tarnowa, dr Bałanda z Oświęcimia, Wójtowicz i Sum z Krosna, Winiarski z Jasła, Nowicki i Fryda z Glinnika Maryampolskiego, dr Gros i Pająk z Białej, Czapiński i Wełnicki z Żywca, Jan Kącki z Myślenic, Broszkiewicz i Pażucha z N. Sącza, Gębicki z Zakopanego, Kucharski z Wadowic, Krwawicz z Rzeszowa.

Do komisyi kontrolującej zostali wybrani: tow. Heuberger, Jaworski, Kustowski, Oremus i Ziembówna.

O GRANICE OBWODU KRAKOWSKIEGO

Sprawę określenia granic zachodnio-małopolskiego obwodu PPS przedstawili tow. dr. **Müller** i dr. **Rosenzweig.** W dyskusyi tow. **Pająk** (Biała) zaznaczył, że okręg bialski zgadza się na proponowane granice, zastrzegając sobie w myśl statutu partyjnego autonomię w administracyi swego okręgu wyborczego. Po przemówieniu tow. **Miodońskiego** (Żywiec) uchwalila konferencya jednogłośnie następujący wniosek tow. dra Rosenzweiga:

Konferencya obwodowa wzywa nowo-wybrany Komitet obwodowy Zachodniej Małopolski, aby przedstawił Radzie Naczelnej PPS odnośnie do terytoryum okręgu opinię w tym kierunku, że obwód powinien obejmować organizacye partyjne od Białej po Rzeszów i Krosno wraz z pow. Miechowskim i Olkuskim. Na wypadek wyłączenia Rzeszowa, Krosna i Sanoka z okręgów wyborczych zach. Małopolski winny być miejscowości te wyłączone z obwodu Zachodniej Małopolski.

ZAMKNIĘCIE OBRAD

Na wniosek tow. posła dra **Bobrowskiego** uchwalono polecić komitetowi obwodowemu rychłe zwołanie osobnej konferencyi obwodowej wyłącznie dla spraw samorządu gminnego.

Następnie tow. poseł dr **Bobrowski**, wiceprezydent miasta Krakowa, w dłuższem przemówieniu wskazał na owocne rezultaty prac konferencyi i serdecznie pożegnał delegatów, wzywając ich do dalszej wytrwałej pracy agitacyjnej i organizacyjnej.

Przewodniczący tow. **Nowicki** zamknął konferencyę, poczem delegaci odśpiewali stojąc „Czerwony Sztandar“ i wznieśli okrzyk: **Niech żyje PPS!**

# Wiadomości polityczne

## Echo podziału Górnego Śląska

Są jeszcze w Niemczech ludzie, którzy żałują, że Niemcy poddały się osądowi Rady Ligi narodów co do podziału Górnego Śląska. Do ludzi tych należy też wybitny publicysta, naczelny redaktor „Berliner Tageblattu“ Teoder Wolff, który w artykule w tejże gazecie z 27 marca z okazyi omawiania uchwały komisyi reparacyjnej pisze:

„Następnie przyszedł skandaliczny wyrok, którym kierowana z Paryża Liga narodów rozstrzygnęła los Górnego Śląska. Ja co do swojej osoby pozostaję przy tem, że należało wtedy odpowiedzieć **bezwzględną ofenzywą**, polityką okrążającą wobec Polski...“

Trzeba zważyć, że „Berliner Tageblatt“ jest bądźcobądź pismem demokratycznem, które wiernie stoi przy rzeczypospolitej i namiętnie zwalcza reakcyę. Jeżeli takie pismo nie waha się przyznać, że było za napadem na Polskę, to czego można spodziewać się po monarchistach w guście Ludendorffa? Szczęściem, rząd niemiecki nie poszedł za temi radami i sprawa górnośląska załatwiona została bez wojny z Niemcami. Ale na przyszłość powinno to być nauką, że w Niemczech wszyscy — od demokratów do reakcyonistów — są przeciw Polsce.

# UWAGI

## Służba wojskowa w Polsce a w Japonii

Wiadomo, jaką walkę toczą posłowie PPS w komisyi wojskowej naszego Sejmu przeciw projektowi 2-letniej służby wojskowej. Wniosek pos. Liebermana o ustanowienie 18-miesięcznej służby wojskowej spotkał się z silnym oporem p. ministra spraw wojskowych, zaś p. minister skarbu, tak gorliwy w robieniu oszczędności, przedkłada, że finanse polskie podołają dwuletniej służbie.

W Japonii dzieje się przeciwnie. Jak donoszą z Tokio, parlament ogromną większością uchwalił zniżenie czasu służby z 2 lat na 16 miesięcy, a równocześnie zmniejszył budżet wojskowy o 10 milionów jen. A przecież Japonia jest wielkiem i bogatem mocarstwem, które prowadzi wielkomocarstwową politykę, narażoną jest na konflikt z potężną Ameryką, a jej środki finansowe są zupełnie inne niż nasze.

Czy nie należałoby naśladować tego przykładu?

—ooo—

## Piastowcy występują konsekwentnie przeciw miastom

Komisya konstytucyjna, obradująca nad ordynacyą wyborczą do Sejmu, uchwaliła w pierwszem czytaniu, że 2 mandaty z listy państwowej mogą otrzymać tylko te stronnictwa, które uzyskają mandaty najmniej w 10 okręgach. Wniosek ten był popierany najgorliwiej przez endeków i piastowców, którzy tem utrudnieniem chcieli uniemożliwić innym stronnictwom korzystanie z mandatów z listy państwowej. Onegdaj komisya konstytucyjna prowadziła drugie czytanie projektu ordynacyi wyborczej. Pos. tow. Niedziałkowski zgłosił wniosek, aby liczba okręgów niezbędnych do uzyskania mandatów z listy państwowej została zmniejszoną z 10 na 3. Przeciw temu wnioskowi głosowała znowu kompania endecko-piastowa, a mimo to wniosek został przyjęty właśnie przeciw głosom endeków i piastowców. W toku dyskusyi okazało się, że piastowcy są w tym wypadku jeszcze gorliwsi od endeków. Podczas gdy Głąbiński zgadzał się na 8 okręgów, to Rataj obstawał przy 10. To też po niefortunnem dla nich głosowaniu piastowcy, jak podaje sprawozdawca „Robotnika", okazywali konsternacyę i głośno wyrażali swe niezadowolenie.

—ooo—

## Proces endeków z... monarchistą rosyskim!

W grupie świeżo wydalonych z Polski Rosyan znalazł się i niejaki p. Herszelman, który w gazecie rosyjskiej „Za swobodu" wywodzi, że jego działalność w niczem nie sprzeciwiała się artykułowi 5 traktatu ryskiego. Miała bowiem na celu tylko „możliwe zjednoczenie wszystkich umiarkowanych grup nie bolszewickich i zachowanie resztek armii rosyjskiej nie dla jakichkolwiek kroków agresywnych przeciwko rządowi sowieckiemu, a jedynie, aby być gotowym w chwili jego nieuniknionego upadku, lub w chwili przygotowywanego przez bolszewików napadu na Europę Zachodnią, a przedewszystkiem na Polskę i Rumunię".

Wykazawszy, iż poświęcał się dla Polski (!) — p. Herszelman zaznaczył dalej, że fakt, iż jest monarchistą rosyjskim, zapewne w oczach rządu polskiego mu nie szkodził. Więc... wydala się go bezpodstawnie.

Nie w tej części jednak listu p. Herszelmana, którą przytaczamy dla stwierdzenia, że jest to monarchista „istinno-ruskij" znajduje się właściwy pieprzyk, tylko w jego zapowiedzi, że pociągnie do odpowiedzialności sądowej redaktora „Gazety Warszawskiej" p. Zygmunta Wasilewskiego za oszczerstwo z powodu informacyi, zarzucającej p. Herszelmanowi knowania przeciwpolskie w porozumieniu z Niemcami.

Nie wiemy, co zacz jest ów p. Horszelman, grożący procesem endeckiemu działaczowi, ale za czasów, gdy endecya pełnemi żaglami płynęła po wodach polityki ugodowej rusofilskiej — Warszawa miała aż trzech dygnitarzy i czynowników Herszelmanów. Byli nimi: pomocnik do spraw wojskowych przy generał-gubernatorstwie warszawskiem, naczelny prezes rządowych teatrów warszawskich, oraz prokurator w Warszawie.

Czy śniło się tym dygnitarzom, że jakiś ich imiennik w tejże Warszawie — wierny monarchista — będzie przedmiotem zaczepek... endeckiej gazety!

# Interpelacye posła tow. dra Marka

Na posiedzeniu Sejmu w dniu 31 marca poseł dr Zygmunt Marek wniósł następujące interpelacye:

1) do ministra kolei w sprawie masowego pensyonowania funkcyonaryuszy kolejowych w Małopolsce: Dyrekcye kolejowe Małopolski zarządziły w ostatnich czasach cały szereg pensyonowań funkcyonaryuszy kolejowych na podstawie § 130 pragmatyki służbowej z czasów austryackich. W myśl tego paragrafu może władza kolejowa „w interesie służby" postawić funkcyonaryusza kolejowego w stan spoczynku. Korzystając z tego rozciągliwego paragrafu przenosi się w Małopolsce pracowników kolejowych, ludzi zdolnych, pracowitych i nienagannie służących, w stan spoczynku, aczkolwiek są oni jeszcze w stanie całe lata z korzyścią dla służby państwowej pracować. Dziwna rzecz, że te zarządzenia dotykają przedewszystkiem tych kolejarzy, którzy są członkami zawodowego związku kolejowego, noszą tedy piętno politycznych prześladowań. Zapytujemy p. ministra kolei: 1. Czy wiadome mu są te rugi funkcyonaryuszy kolejowych, zarządzone przez dyrekcye kolejowe w Małopolsce? 2. Czy gotów jest w interesie bezstronności władzy i w interesie służby kolejowej rugi te wstrzymać, a już dokonane zarządzenia przeniesienia w stan spoczynku cofnąć?

2) do ministra kolei i robót publicznych w sprawie budowy domów na pomieszczenie funkcyonaryuszy kolejowych w Nowym Sączu: Miasto Nowy Sącz posiada jeden z największych państwowych warsztatów kolejowych w Polsce, których wydajność pod względem pracy jest na pierwszem miejscu w państwie polskiem. Również posiada Nowy Sącz niesłychanie korzystne warunki dla rozbudowy i powiększenia tychże warsztatów. Trudności powstają z powodu niemożliwości umieszczenia funkcyonaryuszy kolejowych, gdyż nie ma dla nich odpowiednich pomieszkań. Wprawdzie kolej zakupiła w tym celu grunta pod budowę i nawet już plany na tę budowę są sporządzone, jednakże krakowska dyrekcya kolei nie chce przystąpić do tej budowy. Co więcej, dyrekcya kolei państwowych w Krakowie sama zmniejsza jeszcze ilość mieszkań w budynkach rządowych, stojących do jej dyspozycyi i kosztem wielu rodzin, które nie mają dachu nad głową, oddała do dyspozycyi stowarzyszeniu „Rozwój", które dawniej zajmowało się aprowizacyą pewnych kół kolejarzy, a obecnie, utraciwszy wszystkich swoich członków, jest w stanie zupełnego upadku. Dyrekcya kolei w Krakowie podtrzymuje to stowarzyszenie sucholnicze, udzielając mu kilku ubikacyi dlatego tylko, że członkami „Rozwoju" są znani w Sączu klerykali, a popierają ich dygnitarze dyrekcyi. Wobec tego podpisani zapytują: 1. Czy p. ministrowi kolei znane są te stosunki i czy gotów jest odebrać stowarzyszeniu „Rozwój" zajmowane przezeń ubikacye i oddać na pomieszczenie rodzin robotników kolejowych? 2. Czy p. minister kolei gotów jest w porozumieniu z p. ministrem robót publicznych przystąpić w tym sezonie budowlanym do budowy domów dla funkcyonaryuszy kolejowych w Nowym Sączu, na gruntach na ten cel już przeznaczonych?

3) Interpelacya do ministra spraw wewnętrznych w sprawie bezprawnego rozwiązania Rady miejskiej w Nowym Sączu. Starosta Kempiński zawnioskował u władz wyższych rozwiązanie Rady miejskiej w N. Sączu, rzekomo z tego powodu, że nie spełnia ona swoich zadań. Nie ulega wątpliwości, że Rada miejska w większości swojej nie odpowiada potrzebom ludności, jak również, że dawno już powinna być zastąpiona przez inną Radę miejską, na podstawie równego prawa głosowania. Znany fakt, że ministerstwo spraw wewnętrznych wniosło do Sejmu projekt ordynacyi wyborczej dla miast całej Polski, spowodował, że w Nowym Sączu wybory na podstawie starej kuryalnej ustawy nie zostały rozpisane tak, że istnieje jeszcze dawna Rada. Jest ona jednak wprawdzie szczątkowym, ale pewne gwarancye dającym wyrazem samorządu miejskiego. Starostwo w Nowym Sączu, które od szeregu lat współpracowało z gminą, dopiero teraz przed wyborami zdecydowało się na rozwiązanie Rady, a uczynił to starosta, który skłania się do endecyi i który postępowaniem swojem zraził sobie wszystkie demokratyczne grupy w mieście. Równocześnie zaproponowało starostwo na komisarza rządowego dyrektora magistratu Brudzianę, wroga robotników, a do komisyi rządzącej powołało między innymi słynnego Cudka, członka NPR, którego starosta wszelkimi środkami rządowymi popierał, a którego sam NPR z niewiadomych nam przyczyn ze stronnictwa swego wykluczył. Postępowanie starostwa w Nowym Sączu jest w ustawach nieuzadnione, a tendencya tych zarządzeń jest skierowana przeciwko klasie robotniczej. Zapytujemy: Czy p. minister gotów jest zarządzić cofnięcie wniosków starostwa w Nowym Sączu co do rozwiązania tamtejszej Rady miejskiej?

# KRONIKA

Kraków, 1 kwietnia.

## Katastrofalne położenie zdemobilizowanych

### APEL STOWARZYSZENIA B. LEGIONISTÓW DO WŁADZ I SPOŁECZEŃSTWA

Do stowarzyszenia b. legionistów i Bratniej Pomocy żołnierza W. P. w Krakowie (ul. Franciszkańska 4) zgłosiło się w ostatnich czasach z różnych stron kraju wielu zdemobilizowanych oficerów, podoficerów i żołnierzy b. legionistów, względnie W. P. o pomoc i pośrednictwo w wyszukaniu im posad i pracy. Stowarzyszenie, biorąc pod uwagę krytyczne, a w wielu wypadkach wprost katastrofalne położenie bojowników o wolność i niepodległość Polski, którzy ją z wiekowych kajdan niewoli wyzwolili, a obecnie po zwolnieniu z wojska po kilku latach krwawych znojów — znaleźli się bez możności zapracowania sobie na chleb codzienny, wystosowało memoryały do władz, jak: państwowy Urząd pośrednictwa pracy, województwo, Izba skarbowa, dyrekcya kolei, dyrekcya poczt i telegrafów, dyrekcya fabryki tytoniu, dyrekcya robót publicznych, dyr. budowy kanałów, żeglugi, regulacyi Wisły itd. w sprawie zgłaszania w państwowych Urzędach pośrednictwa pracy wszelkie zapotrzebowania pracowników biurowych i warsztatowych, do obsługi maszyn i służby ruchu, robót budowlanych względnie kopalnianych itp.

Niniejszem apeluje powyższe stowarzyszenie do ministerstwa robót publicznych, opieki społecznej i pracy, do prezydyum Rady ministrów, do min. skarbu, do Sejmu i całego społeczeństwa o spowodowanie przyspieszenia tempa prac przygotowawczych, zmierzających do faktycznego wykonania względnie uruchomienia robót publicznych, jak: budowa kanałów spławnych, regulacye rzek, budowa dróg i mostów, kolei itp. i odbudowy kraju. Wobec krytycznego położenia poszukujących pracy i zarobków zdemobilizowanych żołnierzy byłoby takie przyspieszenie tempa robót publicznych rzeczą pożądaną, znaleźliby bowiem pole do pracy nietylko bezrobotni robotnicy, ale także ukwalifikowane siły biurowe i techniczne. Nie wszyscy też robotnicy mogą sprostać tym licznych formalnościom, jakich się wymaga od zgłaszających się, np. na roboty do Francyi, bo tam pojadą tylko wybrani. A inni co mają robić? Czy stać się mają wiecznymi tułaczami, łazikami, włóczęgami? Czas i potrzeba nagli do corychlejszego rozpoczęcia robót publicznych i zatrudnienia bezrobotnych.

**Komisya drogowo-kanałowa** na posiedzeniu dnia 29 marca pod przewodnictwem wicepr. m. Sarego przyjęła do wiadomości przedłożone przez budownictwo miejskie sprawozdanie z wykonujących się obecnie robót kanałowych i drogowych. Następnie przyjęto do wiadomości sprawozdanie i zestawienie kosztów uporządkowania ul. św. Tomasza i Pijarskiej, oraz z budowy kanału prowizorycznego w ul. Dąbrowskiego. Nadto uchwalono wnioski odnoszące się do rekonstrukcyi nawierzchni ul. Floryańskiej, Andrzeja Potockiego i Grodzkiej, a równocześnie wezwano budownictwo miejskie o najspieszniejsze przedłożenie projektu rekonstrukcyi ulicy Basztowej.

(k) **Sprawa budowy gmachu na „Gródku"** była wczoraj przedmiotem obrad komisyi rekursowej Rady m. Krakowa. Komisya utrzymała dawną uchwałę, znoszącą orzeczenie magistratu, o ile to orzeczenie zakazuje budowy gmachu do wysokości 21 metrów. Uchwała ta jest równoznaczna z zezwoleniem na budowę tego gmachu do nieprzekraczalnej wysokości 21 m. Na tem samem posiedzeniu komisya zniosła orzeczenie magistratu, zakazujące budowy drugiego gmachu „Bazaru polskiego, którego front wychodzić będzie na ulicę Wielopole. Wysokość tego gmachu nie może przekraczać 19 metrów.

**Stan pogody w piątek 31 marca o g. 8 wieczór** według danych państwowego instytutu meteo-

rologicznego w Warszawie. Stan atmosfery: Polska znajdowała się na pograniczu wysokiego ciśnienia z nad morza Czarnego i niżu barometrycznego, leżącego nad zachodem Europy. Wskutek tego panowała pogoda zmienna i zimna z opadami w postaci topniejącego zaraz śniegu. Bardziej pochmurny i dżdżysty stan pogody miały Niemcy. Francya i Anglia, choć temperatura była tam niewiele wyższa niż w Polsce. Jedynie południowy wschód Europy w okolicy morza Czarnego miał pogodę dość jasną i ciepłą. W Krakowie: ciśnienie 756·3, temperatura +3·9, maximum +7·4, minimum −5·6, pochmurno. Prognoza na sobotę: przeważnie pochmurno, opady, temperatura w pobliżu zera, wiatry zmienne.

**Z teatru Bagatela.** Dziś pop. po cenach zniżonych „Dr Stieglitz" w reżyseryi p. Nowackiego z pp. Berskim i Zbuckim. Wieczorem o 11 wieczór jubileuszowy Wład. Ratschki.

**Opera i Operetka.** W dzisiejszej premierze opery Halevy'ego „Żydówka" w rolach głównych wystąpią pp. Jaworzyńska, Bandrowska-Osmecka, Ostrowski, Mazanek, Mazurek, zaś w roli Eleazara p. Józef Woliński, tenor opery warszawskiej. Operę prowadzi prof. M. Eichstädt, reżyseruje p. Kniaginin. Jutro w niedzielę o g. 8½ pop. arcywesoła operetka „Odmłodzony Apolar", wieczorem „Żydówka". Dyrekcya prosi publiczność o punktualne przybycie przed godz. 7½, gdyż z chwilą rozpoczęcia uwertury nikt na salę nie będzie wpuszczony.

**Z teatru Nowości.** Dziś w sobotę „Szpera" Stolza, która na dotychczasowych przedstawieniach zyskała pełny sukces, bawiąc doskonale liczne audytoryum. W niedzielę po południu i wieczór „Szpera".

**Jubileuszowy wieczór Wład. Ratschki, artysty** teatru Bagatela, odbędzie się dziś o godzinie 11 wieczorem. Znakomity ten aktor, który dał nam w tym sezonie szereg interesujących i wybitnych kreacyj, ostatnio w „Domu osaczonym", zajmował szereg lat na scenie lwowskiego teatru wybitne stanowisko. W krótkim czasie pozyskał sobie Wł. Ratschka uznanie i sympatyę publiczności. Obok jubilata, który wystąpi w tytułowej roli „Pietra Caruso", wystąpią najwybitniejsze siły teatrów krakowskich.

**Koncert Siroty i Pollaka** odbędzie się w niedzielę 2 kwietnia. Znakomici artyści wykonają sonaty Mozarta, Bussoniego i Francka.

**Herman Horner** wystąpi u nas z jedynym koncertem we czwartek 6 bm.

**Trzeci koncert Pepito Arrioli w Krakowie.** Ponieważ mnóstwo osób nie otrzymało już biletów na poprzedni występ wielkiego artysty, dał on się nakłonić, by w powrotnej drodze z tournée po Wielkopolsce dać jeden jeszcze pożegnalny recital w poniedziałek 10 b. m. z nowym niezmiernie ciekawym programem, obejmującym nigdy u nas niewykonywane arcydzieła muzyki nowoczesnej i klasycznej. Bilety w księgarni Krzyżanowskiego.

**Wykład prof. dra Roupperta** p. t. „Jak powstają nowe gatunki roślin" odbędzie się we wtorek 4 kwietnia o g. 7 wieczór w sali Zakładu zoologicznego.

**Biura ekspozytury zakładu pensyjnego dla funkcyonaryuszy** przeniesione zostały z ul. Tarłowskiej do lokalu przy ul. Garncarskiej l. 7.

**Z Tow. ekonomicznego w Krakowie.** Dziś 1-go kwietnia o godz. 6 wieczór w Izbie handlowej odbędzie się dalszy ciąg ankiety o Najwyższej Izbie Gospodarczej. Przemawiają Dr. Maryan Kannenberg i Dr. Chmielewski.

**Podwyższenie poborów artystów teatru miejskiego.** Wczoraj odbyło się posiedzenie miejskiej komisyi teatralnej, na którem prócz spraw bieżących, uchwalono podwyższyć dodatek drożyźniany artystom teatru im. J. Słowackiego.

**Na budowę domu medyków w Krakowie** ufundowali dalsze cegiełki: pamięci dra Miecz. Krawczyka — zakopiańska sekcya lekarska wpłac. 14.000 mk, inż. Jerzy Struszkiewicz, związek lekarzy województwa krakowskiego z okazyi imienin min. zdrowia dra Witolda Chodźki, drukarnia Przemysłowa w Krakowie, komitet pikniku w dniu 28 II br. w Tow. lekarskiem, starostwo w Nowym Targu wpłac. po 10.000 mk za cegiełkę. Nadto złożyli: zebrane na listę składkową w klinice położniczo-ginekol. U. J. 16.660 mk, kol. Uniejewski na bloczek 2730 mk, p. Wątor 1200 mk, zarząd dóbr Marcinkowce 1000 mk, p. Stefania Hermanówna 1000 mk.

**Wypadek tramwajowy.** Do szeregu wypadków tramwajowych, jakie w ostatnich dniach zaszły, dołącza się nowy, który zdarzył się wczoraj o g. 3 popoł. Oto Jan Wydro, uczeń IV kl. gimn., wyskakując z tramwaju na ul. Kościuszki, dostał się pod koła wozów, które zmiażdżyły mu palce u prawej nogi. Lekarz pogotowia ratunkowego po zaopatrzeniu przewiózł ofiarę wypadku do domu.

**Krwawa awantura.** Wczoraj w Podgórzu przy ul. Kącik przyszło do ostrej bójki między dwoma pijanymi osobnikami. W czasie wzajemnego szamotania się niejaki Piotr Śmiałek został ciężko raniony w głowę przez swojego przyjaciela. Rannym zaopiekowało się pogotowie.

**Obława.** W ubiegły czwartek organa ekspozytury urzędu śledczego policyi państwowej, przeprowadziły obławę w całem mieście. Rezultatem obławy, było aresztowanie kilkunastu podejrzanych osobników i kilku znanych złodziei.

**Aresztowanie pasera.** W związku z aresztowaniem Zofii Klimek, pod zarzutem szeregu kradzieży okryć z przedpokoi, aresztowano wczoraj Jana Kaplika l. 37, zamieszkałego przy ul. Józefa 19. Kaplik nabywał od Klimkównej skradzione rzeczy i sprzedawał je na tandecie.

**Ucieczka z domu rodzicielskiego.** Do policyi doniósł p. Józef Wandas, zamieszkały przy ul. Powiśle 12, że dnia 28 marca br. zbiegł z jego domu pasierb 11 letni Józef Burda i dotąd nie powrócił.

(k) **Fałszowany ocet.** Konsumowi pracowników miejskich zaoferowała przed kilku dniami firma Cyankiewicz, większą ilość octu winnego na święta. Zarząd konsumu przedstawił pracowni chemicznej miejskiej próbkę owego octu do zbadania. Po przeprowadzeniu analizy, okazało się, że ocet nie jest winny, lecz zwykły, spirytusowy, a ponadto zafałszowany kwasem mrówkowym nader szkodliwym dla zdrowia ludzkiego.

**Na gorącym uczynku.** Wczoraj wpadł w ręce policyi Henryk Poprawski l. 19, w chwili, gdy usiłował skraść z gablotki sklepowej przy ul. Senackiej 8, dywany, kapy itp. Poprawskiego aresztowano i odstawiono „pod Telegraf".

**Kradzież kosztownej szpilki.** Podczas jazdy tramwajem na linii Nr 1, jakiś niewyśledzony kieszonkowiec, skradł p. Teodorowi Axentowiczowi, zamieszkałemu przy ul. Kanoniczej 16, złotą szpilkę do krawatki z trzema perełkami kształtu listka koniczyny, wartości 180.000 mk.

**Włamanie na strych.** Na strych domu pod l. 17 przy ul. Zyblikiewicza, włamali się dotąd niewyśledzeni opryszki i skradli na szkodę p. Bernarda Siedleckiego bieliznę wartości 150.000 mk. Dochodzenia w toku.

**Amator klamek mosiężnych.** W dniu wczorajszym kronika policyjna zanotowała dwa wypadki kradzieży klamek mosiężnych, oba na ul. Karmelickiej, dokonane prawdopodobnie przez tego samego sprawcę. I tak: W domu pod l. 9 skradziono na szkodę adw. dr Langroda parę wielkich mosiężno-miedzianych klamek wraz z okuciem, wartości 20.000 mk, zaś w domu pod l. 48, skradziono dwie pary mosiężnych klamek, jedną od bramy, drugą od mieszkania, łącznej wartości 15.000 mk. Kradzieży tej dokonano na szkodę p. Maryi Ursel.

## Z POLSKI

**Brud i niechlujstwo w piekarniach rzeszowskich.** Związek zawodowy robotników przemysłu spożywczego donosi nam, że w piekarniach rzeszowskich panuje niesłychany brud i niechlujstwo, niespotykane w najbiedniejszych miastach świata. Prawie wszystkie tamtejsze piekarnie składają się z jednej ubikacyi, które są równocześnie magazynem mąki i pieczywa oraz sypialnią i szatnią dla robotników. Na stołach do wyrabiania ciasta śpią robotnicy na zabrudzonych i robactwem zanieczyszczonych betach. Lokale są ciasne, ciemne, niskie, bez dopływu zdrowego powietrza, zasmrodzone kupami niewynoszonego od tygodni śmiecia i robactwem oraz myszami i szczurami, które urządzają sobie wyścigi po piekarni i stołach. Naczynia na wodę do ciasta, jak beczki, konewki itp. są brudne, od kilku tygodni niemyte, służą również za umywalnie dla robotników, gdyż innych naczyń niema. Jako ilustracyę podajemy pierwszorzędną piekarnię p. Babuli cechmistrza, który trzyma kilku chłopców w terminie bez żadnego wynagrodzenia, wskutek czego chłopcy nie mogą sobie dać bielizny do prania, chodząc w niej po kilka miesięcy. Właściciele podwyższający z dnia na dzień cenę pieczywa, lichwiarze kpiący sobie z ustawy, przepisów sanitarnych i zdrowia konsumentów, nie dbają o porządek w piekarni, a władze rzeszowskie patrzą przez palce. Żądamy interwencyi Starostwa, okręgowego inspektora pracy władz sanitarnych, by wglądnęły do tych nor. Równocześnie zwracamy się tą drogą do Województwa krakowskiego, o poczynienie odpowiednich kroków, by zmusić podwładne organa do przeprowadzenia kontroli w piekarniach rzeszowskich. Tej sprawy nie spuścimy z oka tak długo, dopóki nie zostanie wprowadzony porządek.

(k) **Rozstrzelanie głośnego bandyty.** Jak się dowiadujemy, głośny bandyta St. Kokot, schwytany niedawno w Zagłębiu Dąbrowskiem, stawał wczoraj przed sądem doraźnym w Sosnowcu i został skazany na śmierć przez rozstrzelanie. Wyrok wykonano tego samego dnia w Będzinie. Kokot miał na sumieniu kilka napadów rabunkowych i morderstw, a między innemi zamordował czterech policyantów.

**Dwa wyroki śmierci.** Sąd wojskowy w Warszawie skazał na pozbawienie praw stanu, wydalenie z wojska i karę śmierci przez rozstrzelanie majora Józefa Wysockiego i por. Zygmunta Mazarowicza — za przywłaszczenie sobie i sprzedaż samochodu „Benz", dostępnego im z powodu pełnienia obowiązków służbowych.

**Straszny wypadek tramwajowy.** We wtorek o godzinie 7 min. 10 rano, gdy pierwszy elektrowóz linii nr 7 w Warszawie przejeżdżał około stacyi krańcowej na ul. Radzymińskiej, rzuciło się doń mnóstwo robotników, śpieszących do pracy w Warszawie. Jeden z nich, usiłując wskoczyć w biegu, przez przednią platformę, zamiast poręczy, schwycił się za pręt do przesuwania zwrotnicy, wskutek czego wykręcił się ku przodowi wagonu, stracił równowagę i upadł pod koła. Wszczęto alarm, motorowy natychmiast elektrowóz zatrzymał, lecz koło przeszło już przez brzuch nieszczęśliwego. Robotnicy usiłowali podnieść elektrowóz i wydobyć przejechanego, lecz niestety było to ponad ich siły. Dopiero po upływie kilkunastu minut przybyło pogotowie tramwajowe, które przy pomocy dźwigów podniosło wóz i wydobyło już zwłoki. Nazwiska zabitego na razie nie ustalono.

**Zbiorowe zatrucie gazem.** We wtorek około godziny 7 wieczór 32-letni Tadeusz Krajewski, właściciel zakładu elektrotechnicznego przy ul. Długiej w Warszawie, wszedł do piwnicy celem ustalenia przyczyny niepalenia się gazu. Gdy Krajewski przez pewien czas nie wracał, udał się do piwnicy brat jego 17-letni Zygmunt. Nie zdążywszy zejść ze schodów, chłopiec poczuł silną woń gazu, wobec czego cofnął się i wszczął alarm. Wtedy pobiegł do piwnicy blacharz Józef Walczak, lecz odurzony gazem upadł w piwnicy; za nim podążył pracownik zakładów gazowych 58-letni Gustaw Szulc, który podzielił los poprzednich. Zaalarmowani wszyscy lokatorzy tego domu zawiadomili komisaryat oraz oddział straży ogniowej. Przybiegli na ratunek posterunkowi Antoni Rak i Aleksander Miłosz, którzy również zostali zatruci. Posterunkowi Czesław Zieliński i Antoni Mikula podążyli do piwnicy, obwiązawszy głowy chustkami, zwilżonemi w wodzie i tym sposobem dotarli do nieprzytomnych już ofiar zatrucia, które stopniowo zaczęli wynosić z piwnicy na ulicę. Tymczasem nadjechały dwie karetki pogotowia, którego lekarz zajął się ratunkiem zatrutych. Większość wspomnianych osób zdołano uratować i doprowadzić do przytomności, jedynie nieprzytomnego Walczaka przewieziono do szpitala św. Rocha. Tadeusza Krajewskiego, który pierwszy wszedł do piwnicy i najdłużej tam przebywał, nie zdołano uratować.

—ooo—

## Z ZAGRANICY

**Faszyści przyrzekają delegacyi rosyjskiej bezpieczeństwo.** Mussolini oświadczył w „Popolo Italia", że Rosyanie w Genui nie potrzebują się niczego obawiać.

# Z sali koncertowej

### Alma Moodie — Poranek symfoniczny

Mieliśmy dwa zajmujące i cenne pod względem artystycznym koncerty. Pierwszy z nich dała Alma Moodie, artystka znana zagranicą, u nas pojawiająca się po raz pierwszy na estradzie koncertowej. Zachwyty obcych nad jej grą skrzypcową okazały się najzupełniej uzasadnione wobec jej artyzmu. Na afiszach, zapowiadających jej występ w Krakowie, nazwano ją „rywalką Eriki Morini". Okazało się, że istotnie Alma Moodie może grą swoją godnie rywalizować ze sławną dzisiaj Morini. Jednakowoż zasadniczo błędne jest wszelkie zestawianie i porównywanie gry tych obydwóch artystek, z których każda jest odrębną indywidualnością. Jeden tylko punkt styczny jest w ich grze, tj. ich doskonałość techniczna. Pozatem charakter gry jest zupełnie odmienny: u Eriki Morini drga żywiołowa namiętność i żar uczucia, u Almy Moodie temperament trzymany na wodzy zabarwia jej grę tonem energii i niemal męskiej siły. Typową pod tym względem była interpretacya sonaty G-moll Tartiniego „z trylerem dyabelskim": jak odmiennie wyszło wstępne Larghetto tej sonaty w porównaniu np. ze sposobem interpretacyi Telmanyi'ego; jakaś surowa powaga i majestat, od

powiadający charakterowi tej demonicznej kompozycyi, uwydatniła Alma Moodie. Grze jej brak wszelkiego rozckliwienia i wyrafinowanej finezyi uczuciowej, dlatego też miniatury liryczne nie mają w jej wykonaniu właściwego im sentymentu i pieszczotliwej cyzelatury. Technika, niezawodząca pewnością, olśniewa. Poznanie tej wybitnej artystki jest cennym nabytkiem dla muzycznych sfer Krakowa; pragnęlibyśmy usłyszeć ją znowu jak najprędzej.

Akompaniował p. Steinberg, pianista ze Lwowa i wywiązał się w idealny sposób ze swego zadania.

* * *

Beethovenowi poświęcony był ostatni poranek symfoniczny. Solowym punktem orkiestry była „wielka“ uwertura C dur „Leonora“, trzecia z uwertur Beethovenowskich do jedynej jego opery „Fidelio“. Resztę programu wypełniły dwa koncerty fortepianowe, a mianowicie Es dur we wykonaniu p. Pepito Arrioli i C moll, którego wykonawczynią była jego młodziutka siostrzyczka Carmen Ossorio. Publiczność zaciekawiona tak niezwykłem zdarzeniem w naszych stosunkach muzycznych wypełniła salę Starego Teatru do ostatniego miejsca, by podziwiać grę 11-letniej pianistki. O grze p. Arrioli pisałam już poprzednio; tutaj dodać należy, że okazał się on doskonałym wykonawcą Beethovena, którego ducha zrozumiał i odczuł.

Maleńka jego siostrzyczka, Carmen Ossorio, dorównywa mu muzykalnością i zadziwiającą techniką. Cudowne to dziecko nie ma w swej grze właściwie nic z dziecka: biegłość palcowa dojrzałej pianistki, umiejętny rozkład świateł i cieni doskonała dynamika, jędrny ton, silny tryller i sprężyste akordy, a przytem duchowa dojrzałość interpretacyi — jednem słowem zjawisko fenomenalne! Gdyby tylko nie fałsze w stroju instrumentów orkiestralnych, wrażenie koncertu byłoby niezmącone. Carmen Ossorio powinna wystąpić z własnym, solowym recitalem fortepianowym; byłaby to niemała sensacya dla Krakowa.

**Beata Doleżalówna.**

Wal. zgromadzenie krakowskiego oddziału związku metalowców odbędzie się w niedzielę 2 kwietnia o 10 przedpoł. z porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokołu, 2) sprawozdanie kasowe, 3) sprawozdanie z działalności zarządu, 4) sprawozdanie komisyi kontrolującej, 5) ogólna sytuacya a organizacya, 6) wybór nowego zarządu, 7) wnioski. Wstęp na zgromadzenie mają tylko członkowie nie zalegli z wkładkami wyżej 6 tygodni za okazaniem legitymacyi. Z braku kompletu zgromadzenie odbędzie się o pół godziny później bez względu na ilość członków. **Zarząd.**

**Baczność dozorcy domów!** W niedzielę 2 kwietnia o godz. 9 rano w sali Rady miejskiej w Krakowie, odbędzie się wiec dozorców domów Krakowa i Podgórza z następującym porządkiem dziennym: 1) Wyrzucanie stróżów na bruk przez właścicieli i policyę, 2) uruchomienie komisyi rozjemczej, 3) traktowanie stróżów w obecnym czasie. Przemawiać będą towarzysze radcowie miasta Krakowa. Ze względu na ważność spraw, uprasza o liczne przybycie **Zarząd.**

**Słuchaczom krakowskiej szkoły partyjnej** przypomina się, że w sobotę 1 kwietnia, punktualnie o godz. kwadrans na 8 wieczorem, odbędzie się w Czytelni Robotniczej (Dunajewskiego 5, II p.) trzeci odczyt tow. Gumplowicza z seryi: „Partye polityczne w Polsce“. Po odczycie dyskusya. Obecność wszystkich słuchaczów niezbędnie konieczna.

**Komisya oświatowa PPS.**

**Posiedzenie zarządu metalowców w Podgórzu** wraz z mężami zaufania odbędzie się w sobotę 1 kwietnia o g. 5 wiecz. O liczne i punktualne przybycie uprasza się.

**Wspólne posiedzenie Zarządu i Rady Nadzorczej Związku kooperatyw robotniczych „Proletaryat“** odbędzie się w niedzielę 2 kwietnia o godzinie 10 rano. **Zarząd.**

# 10 dni przed konferencyą w Genui

### Delegacya niemiecka

**Berlin.** (PAT). Delegacya niemiecka wyjedzie do Genui 7 lub 8 kwietnia. Łącznie z personalem pomocniczym liczyć będzie około 80 osób. Na czele delegacyi stać będzie minister Rathenau. Związki zawodowe ma reprezentować były pruski prezydent ministrów Stegerwald.

### Delegacya francuska

**Paryż.** (PAT) Współpracownik agencyi Havasa dowiaduje się, że oprócz Barthou w skład delegacyi francuskiej wejdą ambasador francuski w Rzymie Barrère, Seydoux i były dyrektor departamentu w ministerstwie skarbu Sellier.

### Wyjazd delegacyi rosyjskiej

**Ryga.** (PAT). Byłym carskim pociągiem przybyła do Rygi delegacya sowiecka na konferencyę genueńską, składająca się z 60 osób. Data odjazdu delegacyi do Genui trzymana jest w tajemnicy.

## Reprezentacye robotnicze na konferencyi

**Paryż.** (PAT). „Echo de Paris“ zamieszcza pogłoskę, według której Poincare ma być skłonnym do dopuszczenia do składu rzeczoznawców technicznych na konferencyę genueńską także **reprezentantów ogólnego związku robotniczego.**

## Choroba Lenina

**Hanower.** (PAT. Radio) Wrocławski neurolog, prof. dr Foerster został wezwany do łoża chorego Lenina.

## Zgoda w Irlandyi

**Londyn.** (PAT). Rządy północnej i południowej Irlandyi doszły do porozumienia, oświadczając, iż od dnia dzisiejszego przywrócone zostały **stosunki pokojowe.** Oba rządy zobowiązały się do powzięcia wszystkich środków celem przywrócenia spokoju w okolicach, gdzie dotychczas panowały zamieszki.



## Przegląd gospodarczy

### Podatek od akcyj

**Warszawa.** (Tel. wł. „Naprzodu“). Rząd wniesie do Sejmu projekt ustawy o opłatach stemplowych od akcyj. Wysokość opłaty będzie wynosiła 5% wartości akcyi w chwili wejścia ustawy w życie.

—ooo—

### O zwrot mienia wywiezionego do Rosyi

**Warszawa** (PAT). Główny urząd likwidacyi komunikuje, że termin składania zgłoszeń w sprawie mienia, wywiezionego do Rosyi i Ukrainy, przedłuża się do dnia 20 kwietnia b. r.

—ooo—

### Giełda krakowska z 31 marca

| Waluty i dewizy | Waluta markowa: gotówka banknoty — kupno | sprzedaż | czeki, przekazy, weksle — kupno | sprzedaż | tranzakcya |
|---|---|---|---|---|---|
| Dolary St. Zjed. | 3750 — | 3950·— | 3750 | 3950·— | —·— |
| „ kanad. | 3550·— | 3750· — | 3550·— | 3750·— | —·— |
| Franki franc. | 335 | 350 — | 340· | 355·— | —·— |
| „ belgijs. | 315·— | 335·— | 315·— | 335·— | —·— |
| „ szwajc. | 760 | 780 — | 760 | 780 - | —·— |
| Funty szterl. | 16 400 | 17.400 | 16.500 | 17.500 | —·— |
| Marki niemiec. | 12·— | 13· | 12 50 | 13 25 | 13·— |
| Korony austr. | —·50 | —·53 | —·50 | —·53 | —·51½ |
| „ czesko-sł. | 70·— | 72 — | 71 50 | 73 50 | —·— |
| „ węgiers. | 4·30 | 4·60 | 4 30 | 4 60 | —·— |
| Liry włoskie | 190·— | 210·— | 190·— | 210· | —·— |

| Akcye bankowe. | Waluta markowa: oflar. | żądano | Tranzakcya |
|---|---|---|---|
| Bank Przemysł. I—V em | 600·— | 700 — | |
| Bank Hipoteczny | 850·— | 900·— | |
| Bank Małopolski | 675·— | 725·— | 700—680 |
| Ziemski Bank Kredyt. | 625·— | 675·— | |
| Powszechny Bank Kredyt. | 350·— | 400·— | |
| Akc. Bank Związk. I-VII | 650·— | 700·— | |
| Bank Ziem. Kresów Łańcut | 600·— | 700·— | |
| Bank Kred. w Warszawie | 3000·— | 3200·— | |
| **Akcye tow. handl. i przem.** | | | |
| P. T. H. I—IV em. | 625·— | 675·— | 650—655 |
| „Elibor“—Ł. J. Borkowski“ | —·— | —·— | |
| „Impex“ | 225·— | 275·— | |
| „Polski Glob“ | 850·— | 900·— | 875·— |
| C. Hartwig, Poznań | —·— | —·— | |
| Żegluga Polska | 300·— | 350·— | |
| Zieleniewski I—III em. „ex“ | 4800·— | 5100·— | |
| H. Cegielski, Poznań | 2400·— | 2600·— | |
| Warsz. Parowozy I—II em. | 1300·— | 1400· | 1300—1400 |
| „Lemiesz“ | —·— | —·— | |
| „Trzebinia“ I—IV em. | 1900·— | 2100·— | |
| „Pocisk“ | 800·— | 900·— | |
| Automotor | 1000·— | 1100·— | |
| Portland-Cem. Szczakowa | 17.000·— | 18.000·— | |
| Górka | 6800·— | 7100·— | |
| Siersza | 6200·— | 6400·— | |
| Tepege I—IV | 6100·— | 6400·— | 6300·— |
| Polska Nafta | 2000·— | 2100·— | 2050·— |
| Elektr. Siersza I—III em. | —·— | —·— | |
| Oikos | 5200·— | 5500·— | |
| Pezet | 1000·— | 1200·— | |
| Tłuszcze Trzebinia | 4700·— | 4900·— | |
| „Krakus“ I—V em. | 2400·— | 2600·— | |
| Porcelana Ćmielów | —·— | —·— | |
| Fabr. cukru w Chodorowie | 2900·— | 3100·— | 3025·— |

## Stowarzyszenia i zgromadzenia

**Zgromadzenie robotników i robotnic krawieckich** odbędzie się w niedzielę dnia 2 kwietnia o godz. 3 po południu w sali Związku stow. rob., ul. Dunajewskiego 5, II p. **Do omówienia sprawy coniknowe. Obecność wszystkich konieczna!**

### REPERTUAR

**Teatr im. Jul. Słowackiego**

Sobota: „Siejba“.
Niedziela: „Straszne dzieci“.
wieczór: „Siejba“.

**Teatr „Bagatela“**

Sobota popołudniu: „Dr Stieglitz“,
wieczór: „Adam, Ewa i wąż“.
o 11 w nocy Wieczór jubileuszowy Wł. Ratschki.
Poniedziałek: „Adam, Ewa i wąż“.

**Miejski teatr: opera i operetka**

Sobota: „Żydówka“.
Niedziela po poł.: „Odmłodzony Adolar“, wieczór: „Żydówka“.

**Operetka w Nowościach**

Sobota: „Szpera“.
Niedziela popoł.: „Szpera“; wieczorem: „Szpera“.

**Wykłady w Związku literatów**
(Dom artystów, plac św. Ducha)
Początek o godz. 8 wieczór.

Niedziela 2 kwietnia dr Adolf Klęsk: „Ludzie i zwierzęta w stanie dzikości i oswojenia“.

**Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. Linia A B. L. 39)**
Początek o godz. 7 wieczór.

Sobota: prof. Uniw. dr Jerzy hr. Mycielski: Flandrya, Rubens i Polska w dziedzinie malarstwa (z obrazami świetlnymi).

**Miejskie Muzeum Przemysłowe,** Smoleńsk 9. odczyty publiczne ilustrowane obrazami świetlnemi za pomocą epidiaskopu:
Początek odczytów o godz. 7 wieczór. Wstęp 30 mk.
W poniedziałek 5 kwietnia: W. Baran Bibl. Akad. Umiejęt.: Przedplebiscytowe wiece na Górnym Śląsku.

**TEATR [illegible] EK DLA MŁODZIEŻY** przy placu Matejki 5.
Od 1 do 7 kwietnia „Papuga“, komedyjka w 2 odsłonach napisał Dr. Thle przełożył W. Hemzaczek.

Tysiące abonentów i czytelników wrogiej prasy należą przeważnie do pracującego ludu, a właśnie oni są tymi, którzy prasie, przeznaczonej ku ich uciemiężeniu, dają tę olbrzymią potęgę, jaką ona rozporządza. Robotnik, który zamiast pisma robotniczego prenumeruje organ wrogów robotników, popełnia duchowe samobójstwo, zbrodnię na własnych braciach, zdradę swojej klasy. Prasa jest dziś najskuteczniejszym środkiem uciemiężenia. Opanujmy ten czynnik, a prasa stanie się najskuteczniejszym środkiem wyzwolenia. **Wilhelm Liebknecht.**

## Sprawy partyjne

**Poseł dr Marek** złoży sprawozdanie poselskie w niedzielę 2 kwietnia w Nowym Sączu. W sobotę, ewentualnie i w niedzielę odbędzie się tamże miejscowa konferencya.

# Przegląd społeczny

## Akcya cennikowa handlowców

Z organizacyi zawodowej pomocników handlowych piszą nam:

W r. 1919 szła fala podwyżki płac pracowników handlowych z Kongresówki oparta na zupełnie błędnych podstawach, której oprzeć się nie byliśmy w stanie. Tak pracodawcy jak i pracownicy handl. z zapałem godnym lepszej sprawy godzili się bez protestu na tę fatalną podwyżkę, którą ktoś trzeci płacił. Wprowadzono wówczas t. zw. procent względnie prowizyę czyli zaliczano do każdego rachunku pewien procent od pół do 2 dla personalu, którą płacił detailista względnie bezpośrednio konsument. Wynagrodzenie pracownika handlowego opierało się zatem na dawnej stałej zasadniczej płacy i t. zw. procencie, — czyli uzależnionem było ono od konjunktury, popytu itp.

Jak długo panowała gorączkowa zwyżka cen towarów i nienaturalny popyt trudnem było przystąpić do regulacyi płac. Dopiero nagła stagnacya z początkiem ostatniej zimy oraz decyzya komisyi do badania cen przy województwie krakowskiem o zakazie zaliczenia procentów dla personalu doprowadziła do rozpaczliwego położenia finansowego pracowników handlowych, bo ich stałe płace pochodziły jeszcze z r. 1919. Płace te względnie ich wysokość w stosunku do obecnej drożyzny były absurdem, bo przeprowadzona statystyka płac wykazała np. dochód praktykanta 500 Mkp. słownie pięćsetmarek polskich miesięcznie, zaś przeciętnie płace wahały się od 3.000 do maximum 10.000 Mkp. miesięcznie.

Żaden z kupców nie zdobył się na to, by własnowolnie w tych warunkach poprawić płacę swego personalu, owszem przy skonstatowaniu, że pasek się urwał zaczęto na gwałt wypowiadać posady.

Chcąc raz należycie uregulować stosunki płac u handlowców opracował zarząd Związku zawodowego pracowników handlowych tabelę płac minimalnych opartych na ilości lat służby w zawodzie, stanowiska i stosunków rodzinnych pracownika według następującego szematu:

Praktykant w I-szym roku 6.000—8.000 mp. w II-gim roku 8.000—10.000 mp. miesięcznie, w III-cim roku 10—15.0000 mp. miesięcznie. — Pomocnik handlowy w I-ym roku 18—22.000 mp. miesięcznie, w II i III-cim roku 22—30.000 mp. miesięcznie, w IV—VI-tym roku 30—40.000 mp. miesięcznie, w VI—X-tym roku 40—50.000 mp. miesięcznie, pracujący 10—15 lat 60—70.000 mp. miesięcznie. Żonaci bezdzietni otrzymują 25 proc. dodatku do pensyi. Żonaci z rodziną otrzymują 33 proc. dodatku do pensyi. Ponadto — 13-ta pensya w 2 ratach na święta.

Z tą propozycyą zwróciliśmy się do Krakowskiego Stowarzyszenia kupców z prośbą o stworzenie Wspólnej Komisyi Rozjemczej, któraby projekt ten przedyskutowała i której uchwały byłyby wiążące dla obu stron. Pp. Kupcy delegowali ze swej strony pp. Leistnera, Fromowicza i Pacanowera, którzy z naszymi delegatami kol. Wellnerem, Eichhornem i Federgrünem odbyli wspólne posiedzenie. Panowie ci przy pertraktacyach przyznali w swoich oficyalnych oświadczeniach słuszność naszych żądań i chęć zniesienia skandalicznych płac pracowników. Przyrzekli również ze swej strony sprawę tą poprzeć na zebraniach swoich członków przy drastycznem oświetleniu głodowych pensyj skonstatowanych wedle przeprowadzonej statystyki. Również na wiecu masowym oświadczył to samo delegat PT. kupców. Przez 6 tygodni zwlekał Wydział krakowskiego Stowarzyszenia kupców z decydującą odpowiedzią, dopiero na kategoryczne zapytanie ze strony naszych delegatów oświadczono oficyalnie, że Krakowskie Stowarzyszenie kupców nie chce się narazić swoim członkom i tracić popularność. Panowie z Wydziału nie mieli tej cywilnej odwagi wyjaśnić swoim kolegom, że obecne płace pracowników handlowych nie starczą na wegetowanie i powolne konanie. Wśród kupców rozróżniać należy ludzi jedynie o politurze europejskiej a w drugiej kategoryi bezwzględne pijawki. Zdarzały się wypadki, że kupcy zaliczali, inkasowali procent, a nie wypłacali go swemu personalowi. Jedni twierdzili, że dają go na Czerwony Krzyż inny twierdził, że go musi odprowadzić fabrykantowi by dostawać towar.

Natomiast w organie swoim „Przeglądzie kupieckim" oraz na swoich zebraniach, płaczą obie kategorye kupców, że nie starczy im na utrzymanie. My handlowcy moglibyśmy coś o zyskach pp. Kupców lepiej i dobitniej opowiadać. Zyski 50, 100 procent i wyżej są na porządku dziennym. W organie swoim żądali pp. kupcy, by handlowcy przefasonowali na modłę europejską swoje wiadomości, wymagają od nas takich wiadomości jak dokładnej geografii handlowej, towaroznawstwa, prawa handlowego i wekslowego itp. a sammi na miejsce starszych pracowników handlowych przyjmują dzieci 13 i 14 letnie jako praktykantów, bo ci przecież bardzo mało kosztują i orać nimi można choćby do 9 i 10 wieczorem.

Faktem jest, że kupcy mimo obowiązującej w Krakowie ustawy o zamykaniu sklepów o godz. 6 wieczorem, zapuszczają żaluzye sklepowe oficyalnie o 7 wieczorem i zatrzymują personal swój w dziale papierowym nawet do 10 wieczorem. Nie znajduje się tutaj żadna władza policyjna, któraby dopilnowała ustawy przez Sejm uchwalonej. W przyszłości nieomieszkamy te wypadki bezwzględnie publikować przy podaniu firmy przy każdym wypadku.

Wobec systematycznego zwlekania pertraktacyj i niechęci uregulowania płac pracowników handlowych przez Krakowskie Stowarzyszenie kupców, widział się Zarząd Związku pracowników handlowych spowodowanym wysłać okólniki do poszczególnych kupców o zaakceptowanie przez nas proponowanego cennika. O ile znamy apetyty naszych kupców, pójdzie to bardzo opornie i w konsekwencyi takiego postępowania musi wybuchnąć strejk handlowców.

Zwracamy się zatem do towarzyszy robotników i całego uczciwego społeczeństwa z protestem przeciw temu by kupcy zarabiali krocie a my z głodu powolnie konali. Żądamy wprowadzenia płac minimalnych i od nich nie ustąpimy. Konsekwencye strejku niech sobie kupcy i ich reprezentacya w dług zapiszą.

—ooo—

## Okręgowa konferencya Związków zawodowych w Bielsku

**Bielsko, 28 marca.**

W dniu 26 marca odbyła się w sali Domu Robotniczego w Bielsku okręgowa konferencya, w której brało udział 34 przedstawicieli oddziałów, 7 gości i 3 członków komisyi zawodowej, a to: metalowcy: Bielsko, Ustroń, Sporysz; tkacze: Bielsko; kapelusznicy: Bielsko—Biała; drzewni: Bielsko. Jasienica, Jaworze, Ustroń, Buczkowice; urzędnicy prywatni: Bielsko; kolejarze: Bielsko; górnicy: „Silesia" Czechowice"; fryzyerzy: Bielsko; urzędnicy bankowi: Bielsko; pracownicy komunalni: Bielsko; drukarze: Bielsko; introligatorzy: Bielsko; robotnicy budowlani: Bielsko, Inwałd; ceramiczni: Bielsko; dozorcy domowi: Bielsko; szewcy, krawcy: Bielsko; chemiczni: Dziedzice—Czechowice, Goleszów, Bielsko i Żywiec; rolni: Skoczów.)

Przewodniczył tow. Nikiel i Perchał, sekretarzował tow. Papla. Odczytany protokół z ostatniej konferencyi przyjęto do wiadomości. Sprawozdanie sekretaryatu przez tow. Dzikiego, kasowe przez tow. Paplę i komisyi rewizyjnej przez tow. Fendera przyjęła konferencya z wyrażeniem zaufania do wiadomości.

Do nowej komisyi zawodowej względnie zarządu weszli: od metalowców tow. Schindler, Nikiel, Śmielowski, od tkaczy Hoffman, Kamiński. Nycz, od urzędników prywatnych Kreis, robotnicy drzewni Wenzl, chemiczni — Nikiel, Sosna, górnicy — Ruman, rolni — Starzyk. Ażeby mniejsze zawody miały zastępstwo, powołano zastępców z pełnem prawem, a to: krawcy i szewcy — Reich. drukarze i introligatorzy — Szepta, kapelusznicy — Piesch, budowlani — Stekla, dozorcy domów — Greczka, kolejarze — Hönigsman, fryzyerzy — Borger, komunalni — Krischke, urz. bankowi — Pfilip, piekarze (mają wydelegować).

Po referacie tow. Dzikiego o zadaniach organizacyi zawodowej rozwinęła się żywa dyskusya, w której zabierał głos tow. **Ruman** w sprawie komisyi drożyźnianej i żeby klasa robotnicza wspierała spółdzielnie robotnicze, które są podporą w ich walce. Tow. **Gandor** mówił w sprawie nieprzybycia przedstawiciela C. K. Z. Z., tow. **Tomek** mówił za solidarnością robotniczą w każdym wypadku, tow. **Polok** w sprawie robotników rolnych, że musimy z energią walczyć, tow. **Greczka**, aby wprowadzić podczas obecnego kryzysu bezrobocia to, żeby tylko najbiedniejsi pracę po fabrykach i wszędzie mieli. Tow. **Richter** podkreśla, że z wywodów przedmowców wyciągnął to, że zadaniem na rok bieżący będzie agitacya i oświata pomiędzy członkami i oddziałami, które powinny urządzać wieczory wykładowo dyskusyjne, radzić nad wciąganiem mas do swych szeregów, jakoteż i młodzież, a potem możemy się z reakcyą porachować.

W wolnych wnioskach przemawiali: tow. Szepta, Śmielowski, Setla, Dziki, Gandor, Polok i Papla, że przyszła komisya zawodowa musi się zająć na swem posiedzeniu 1-szym Maja, sprawą dalszego bezrobocia i ewentualnie zastanowić się nad polskiem pismem zawodowem dla tutejszym robotników.

Przewodniczący zamknął o godzinie 6 wieczór konferencyę po uchwaleniu następujących rezolucyj:

1) Konferencya stwierdza, że klęska bezrobocia szaleje dalej i żąda od rządu szybkiego zorganizowania akcyi zaradczej w formie robót publicznych i wydatnych zasiłków dla bezrobotnych.

W razie nieuzasadnionego dążenia fabrykantów do ograniczenia produkcyi żądamy przejęcia takich fabryk pod zarząd państwowy.

Konferencya protestuje energicznie przeciwko zamachom na prawa ludu roboczego, przeciwko polityce reakcyjnej większości sejmowej, zwłaszcza przeciwko zamachom na 8 godzinny dzień pracy, prawo stowarzyszeń, strejków, prześladowaniu Związków zawodowych i jej działaczy, utrzymywaniu stanu wyjątkowego w Małopolsce, zamachom na ustawę o lokatorach.

Konferencya domaga się przeprowadzenia ustaw o komitetach fabrycznych, umowach zbiorowych, urlopach robotniczych, zabezpieczenia w razie niezdolności do pracy i t. d.

W sprawie dóbr arcyks. w Żywieckiem i na Śląsku Cieszyńskim konferencya żąda bezwzględnego i natychmiastowego ich upaństwowienia, wbrew staraniom reakcyi, aby zwrócić dobra arcyksięciu, jakoteż energicznego wykonania uchwał, powziętych przez komisyę ministeryalną podczas wydzierżawienia poszczególnych części dóbr komory cieszyńskiej.

W sprawie samorządu miejskiego konferencya żąda natychmiastowego uchwalenia demokratycznej ordynacyi wyborczej, zaś w ostateczności przeprowadzenia wyborów na Śląsku i Małopolsce według ordynacyi z Kongresówki, ponieważ robotnicy miejscy, jakoteż dozorcy domów, podczas swych akcyi żadnego poparcia w swych żądaniach ze strony obecnych kierownictw samorządowych nie znaleźli, co gorsza byli lekceważeni.

Konferencya domaga się wprowadzenia w życie konstytucyi z dnia 17 marca 1921.

W sprawie drożyzny konferencya stwierdza, że ona szaleje dalej, co zagraża bytowi klasy robotniczej i domaga się od rządu bezpośredniej pomocy finansowej dla kooperatyw robotniczych oraz skonfiskowania majątku lichwiarzy.

Konferencya wzywa wszystkich robotników, względnie wszystkie oddziały, należące do okręgowej komisyi zawodowej w Bielsku, ażeby nie dawali posłuchu jednostkom, którceby chciały wprowadzać ferment i rozluźnienie szeregów robotniczych, a wzmocnić przytem reakcyę kapitału i jej żółte związki służalcze, ale, aby stali solidarnie na klasowym gruncie proletaryatu, przy czerwonym sztandarze, który zapewnia chleb powszedni i prowadzi do przebudowy ustroju kapitalistycznego.

2) Konferencya wzywa wszystkie oddziały, należące do komisyi zawodowej w Bielsku do regularnego odsyłania do niej przepisanych wkładek, jakoteż do energicznego i punktualnego wykonywania wydanych do oddziałów rozporządzeń, jak wezwania na posiedzenia, statystyki ilości członków, zgłoszenia zabaw, spis bezrobotnych itd. i kładzie w imieniu karności organizacyjnej obowiązek na wszystkie oddziały, aby wszystkie uchwały komisyi zawodowej były przestrzegane.

—ooo—

**Akcya cennikowa kaflarzy w Krakowie.** Na wspólnem posiedzeniu w dniu 30 marca cechu majstrów kaflarskich, delegatów robotników kaflarskich i Związku robotników budowlanych ustalono podwyżkę dotychczasowych płac o 40 procent. Umowa wchodzi w życie z dniem 3 kwietnia na przeciąg 8 tygodni od dnia 1 kwietnia.

## Szkoła partyjna

W sobotę 1 kwietnia, dr Władysław Gumplowicz: „Partye polityczne w Polsce" cz. III.

—ooo—

## Zmiana taryfy inseratowej „Naprzodu".

Zawiadamiamy P. T Klientów jak również Biura Ogłoszeń, iż z powodu nowych znacznych kosztów druku, papieru i t. p. Wydawnictwo „Naprzodu" zmuszone jest zmienić taryfę ogłoszeń **od dnia 1 kwietnia b. r.** w sposób następujący:

**Jednostką mierniczą jest milimetr.**

Ogłoszenia zwykłe 25 Mp. za 1 mm
Nadesłane . . . . 65 „ „ 1 „
Kronika . . . . . 80 „ „ 1 „
Przed tekstem . . 120 „ „ 1 „
Drobne za słowo . 20 „
Najmniejsze ogłoszenie drobne 200 Mp.

Układ tabelaryczny i liczbowy o 20 /o wyższy.

P. T. Biura Ogłoszeń korzystają z dotychczasowych opustów.

## II. Walne Zgromadzenie Żywieckiego Związku Konsumów

slow. zarej. z ogr. por.

odbędzie się w dniu 9 kwietnia 1922 r. w lokalu Związku w Żywcu przy ul. Kościuszki o godz. 9 rano z następującym porządkiem dziennym:

1) odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
2) sprawozdanie Zarządu z działalności za rok 1921:
3) sprawozdanie Rady Nadzorczej z kontroli i wniosek o przyjęcie zamknięcia rachunkowego do wiadomości oraz udzielenie absolutoryum;
4) rozdział nadwyżki bilansowej;
5) przyjęcie nowego statutu. uzgodnionego z ustawą o spółdzielniach;
6) wybór Rady Nadzorczej i Zarządu:
7) wnioski i interpelacye.

Gdyby o oznaczonej godzinie nie jawiła się wymagana statutem ilość delegatów, odbędzie się w godzinę później, tj. o gdz. 10 ej rano w tymże samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym następne Walne Zgromadzenie, które poweźmie ważne uchwały bez względu na ilość obecnych.

Żywiec, dnia 28 marca 1922.

Za Zarząd: **Piotr Czerwicz.**



## Jednością silni!

Nietylko lud siermiężny upodobał sobie **„Pobudkę Bełdowskiego"**, lecz również i ci pracownicy, którzy w kopalniach, fabrykach, warsztatach, rafineriach itp. dźwigają na swych barkach rozwój i wielkość przemysłu polskiego. Dzisiaj granice naszej Ojczyzny są rozległe, więc i rozwój każdej gałęzi naszego przemysłu jest zapewniony.

Jeśli lud wiejski żywiołowo popiera **„Pobudkę Bełdowskiego"** to odzywam się do Was a śmiało mogę powiedzieć — do wielkiego grona przyjaciół i zwolenników mego przemysłu — z tem przeświadczeniem, że polski robotnik, pracę polskiego robotnika również żywiołowo popierać będzie w całej Polsce.

W jedności jest siła — tą zatem jednością — **„Pobudka Bełdowskiego"** zdobędzie pierwszeństwo ponad wszelkimi innymi wyrobami i znajdzie się wszędzie we wszystkich kopalniach, rafineriach, fabrykach i warsztatach całej Polski.

Żądajcie wyraźnie **„Pobudkę Bełdowskiego".**

**Mr Wład. Bełdowski**
**Fabryka tutek i bibułek**
140 Kraków, Plac Maryacki L. 1.



### Poszukuje się

kilka panienek do magazynu obuwia. Panny, które już pracowały w tym dziale, mają pierwszeństwo. Bracia Klein, Kraków, Lubicz 3. 369

### Unieważniam

zgubione dokumenta wojskowe na nazwisko Piotr Snopek, Smolesie pow. Kolbuszowa. 872

**Dom** I-piętrowy z wolnem mieszkaniem w Krakowie, sprzeda za cenę 5,000.000 Mp. Biuro Jan Ropski, Szewska 5. 8879

**Parcelę** 800 sążni z materyałem budowlanym na willę przy stacyi ul. Płaszowska) cena 5,000.000 Mp. sprzeda Jan Ropski, Szewska 5 8894

**Kamienicę** II-piętrową z komfortem, solidnie zbudowana słoneczna, z wolnem mieszkaniem 5-pokojowem z przynależnościami w Krakowie przy ul. Karmelickiej, cena 27 milionów Mp. sprzeda Biuro Jan Ropski, Szewska 5. 8386




Redaktor naczelny: Emil Haecker. Redaktor odpowiedzialny: Maryan Jastrzębski.
Nakładem Ludowej Spółki Wydawniczej „Naprzód" w Krakowie. Czcionkami Drukarni Ludowej w Krakowie Dunajewskiego 5 (tel. 1310).